

## ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ\*

**Ο ΘΕΟΣ Η Ο ΑΛΛΟΣ.**—Στους πρώτους αιώνες του χριστιανισμού όταν η θρησκεία αυτή είχε ξαναηώσει, όπως λένε, τον κόσμο, συνέβαινε πολλές φορές, φτωχοί λαοί, φοβισμένοι από την τροπή που έπερναν τα πράγματα αυτού του κόσμου να ζητούν να μάθουν με σοβαρότητα αν ήταν ο Διάβολος που διαφέντευε τον κόσμο ή αν από κοινού με το Θεό τον εκυβερνούσε. Τότε, στο φόβο τους, με φρόνηση άρχισαν να λατρεύουν και τις δυο αρχές, του καλού και του κακού. Και για να εξασφαλίσουν καλλίτερα την προστασία του Κακού έκτελούσαν όλες τις δουλειές τους με ζέση διαβολική, ενώ σ' άλλες στιγμές έλεγαν προσευχές κάτω από την "Αγια Τράπεζα παίζοντας τα κομπολόγια τους. Υπήρχε μεγάλη άνασταύωση στις συνειδήσεις. Δεν θά μου παραξενεφτή αν μου πούν πως ο μανιχεισμός ξανάβησε στην εποχή αυτή που περνούμε. Βασιλεύει άραγε πάντα ο Θεός σαν άρχοντας; "Η μήπως υποχρεώθηκε να μεταβιβάσει ένα μέρος της εξουσίας του; "Ισως προβάλλουν μερικοί στους ίδιους έαυτούς των τα βλάστημα αυτά έρωτήματα (ποιός φταίει;) ώσπου προβληθή το ύπατο αυτό έρώτημα: Μήπως έχει εκθροισθή και Θεο δέν έχουμε παρά τον Σατανά τον ίδιον; Και εν τώ μεταξύ οι όλότελα ξεχαρβαλωμένες συνειδήσεις άπαντούν καταφανικά. "Ο Φλωμπέρ διηγείται πως ή μητέρα του τίμια και ίσια γυναίκα μόλις είδε την κόρη της, άθώα νηόπαντρη, να πεθαίνει άξαφνα, έπανσε να πιστεύει στο Θεό. Θα πούν πως ή γυναίκα αυτή δέν είχε θρησκευτικό αίσθημα. Χωρίς άμφιβολία για πολλούς ανθρώπους ή ιδέα του Θεού ταυτίζεται με την ιδέα της δικαιοσύνης. "Έχοντας συναίσθηση πως δέν έκαμαν κακό στον Παντοδύναμο, έρωτάν τον έαυτόν τους γιατί ο Παντοδύναμος και Πανάγαθος τους χτύπησε τόσο χτηνώδικα με τη γροθιά του. Τι θά έλεγε ή μητέρα του Φλωμπέρ αν έβλεπε τους πρώσσοις στρατιώτες να μπαίνουν σπήτι της, να ξεγυμνώνουν και να βιάζουν την κόρη της, εμπρός στα μάτια της, να την ξεκοιλιάζουν, να βάζουν φωτιά στο σπίτι της, να τουφεκίζουν όλους τους γειτόνους, να πυροβολούν έναντίον της ή να την ξυλοκοπούν άλύπητα ώστε να την αφήνουν μισοπεθαμένη; Θα έδοκίμαζε βαθειά τα συναισθήματα που έκφράζει ένας άμερικάνος ποιητής ο Βενζαμέν ντε Κασσερές που κρίνει τον Θεό και του προσάπτει έγκλήματα που έγιναν το 1914.

Το παρακάτω κομάτι είναι μεγάλης λυρικής έμπνεύσεως. Υπενθυμίζει μερικές βλαστήμιες του Μαλντορώρ. "Ο συγγραφέας του όμως δέν είναι ένας Μαλντορώρ" ίσως ούδè καν τον ξέρει. Είναι ποιητής. REMY DE GOURMONT.

Που είσαι ὦ Θεέ; "Έλα να σέ κρίνω, να σέ μαστιγώσω, έκτελεστής της θανατικής ποινής σου να γενῶ.

Που είσαι ὦ Θεέ; "Όν εὔστροφο και πονηρό, της Κόλασης και τ' Οὐρανοῦ δημιουργέ, έραστή τῷ Πνεύματος και της "Υλης, ἔλα να σέ κρίνω να σέ μαστιγώσω, έκτελεστής της θανατικής ποινής σου να γενῶ.

\* ΣΗΜ. ΓΡΑΜΜ.—Τὸ "Πάτερ ἡμῶν" τοῦ Casseres τὸ μετέφρασε στὸ γαλλικὸ ὁ Remy de Gourmont, προλογίζοντάς το μετὰ τὸ "Ὁ Θεὸς ἢ ὁ ἄλλος".

Γιὰ νὰ σ'εὔρω μέσα στὴν αἰωνιότητα, δρόμους πολλοὺς ἐπῆρα ὡς τὰ τώρα. Ἐλα νὰ σὲ κρίνω, νὰ σὲ μαστιγώσω, ἐκτελεστῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς σου νὰ γενῶ.

Φτάνει πιά, φαγᾶ τῶν ἀνθρώπων, πολύμορφε καννίβαλε, στοιχεῖο τῆς δολοφονίας, Θούγα τῆς νύχτας.

Αἷμα ἀρκετὸ δὲν ἔχει ὁ βωμὸς σου, ἀρκετὴ σάρκα δὲν βρίσκεται πάνω στὸ τραπέζι σου, βρῶμα ἀποπνυκτικὴ δὲν αἰσθάνονται τὰ ρουθούνια σου;

Πρέπει νὰ τελειώσει πιά αὐτὸ τὸ αἶσχος, ὀκηρῆ, φυγάδα, Βοργιά τῆς Αἰωνιότητος, Ἰάγε τοῦ αἰθέρα.

Ἀντίθεος εἶμαι· πάνω στὴ σκεπὴ τοῦ μυστικιστικοῦ παναγιαρίου σου, σκαρφωλόμενος εἶμαι σὰν κλέφτης μέσ' τὴν νύχτα.

Ἀντίθεος εἶμαι· καὶ στὸ κατῶφλι βρίσκομαι τ' ἀδύτου σου σὰν ἐκδικητῆρα Ἑριννία.

Ἀντίθετος εἶμαι· ἡ γλῶσσα εἶμαι τῶν θυμάτων τοῦ νόμου σου τῆς ἀναγκαιότητος ποὺ οἱ αἱματοστάτες καταβρέξανε τὸν κόσμον τὴν τελευταία αὐτὴ χρονιά τῆς βασιλείας σου.

Κατάμουτρα σοῦ ρίχνω τὰ στήθια καὶ τὶς μῆτρες τῶν γυναικῶν ποὺ ἀπέσπασαν τὰ χέρια τῶν πλασμάτων σου.

Κατάμουτρα σοῦ ρίχνω μιὰ μπόλικη χουφτιὰ ἀρχιδιῶνε καὶ φαλλῶν ποὺ ἀπέκοψαν τὰ χέρια τῶν πλασμάτων σου.

Κατάμουτρα σοῦ ρίχνω τὰ ἀπανθρακωμένα σώματα τῶν μικρῶν παιδιῶν ποὺ στὴ φωτιὰ ἐρρίζανε τὰ χέρια τῶν πλασμάτων σου.

Αὐτουργὲ τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου Αὐτουργέ, ἄκουσε, ὦχ! ἄκουσε τὸν κεραυνὸ τοῦ μίσους μου!

Αὐτουργὲ τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου Αὐτουργέ, ἄκουσε, ὦχ! ἄκουσε τὴν μεγαλόστομη βλαστήμια ποὺ προφέρω γιὰ ὅλα σου τὰ ἔργα.

Αὐτουργὲ τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου Αὐτουργέ, ἄκουσε, ὦχ! ἄκουσε τὴν πονετικὰ ἐπίκληση ἐκεῖνου ποὺ δὲν μπορεῖ ν' ἀπατηθῆ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ βουβαθῆ, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ δεσμευθῆ ἀπὸ τὶς ἀπειλές σου.

Ἀνάθεμα καὶ τρισανάθεμα στὸ φεγγοβόλο Κόσμον σου, προσωπίδα τοῦ αἰωνίου σου διαβολισμοῦ! Ἀμήν.

Ἀνάθεμα καὶ τρισανάθεμα στὶς ἀνοιξιάτικες καὶ τὶς καλοκαιρινές τὶς μέρες, στὸ χινόπωρο, στὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, προσωπίδες τοῦ αἰωνίου σου διαβολισμοῦ! Ἀμήν.

Ἀνάθεμα καὶ τρισανάθεμα στὴν ἀνθρώπινη φυλή, συνεργὸ τοῦ αἰωνίου σου διαβολισμοῦ! Ἀμήν.

Καταραμένη νᾶναι ἡ Ζωή, ἡ ἀνόητη αὐτὴ περιπέτεια!  
Καταραμένη νᾶναι ἡ συνουσία, ἡ ἀνόητη αὐτὴ εὐχαρίστηση!  
Καταραμένο νᾶναι τὸ σπαθί, ἡ ἀνόητη αὐτὴ τιμωρία.

Ἐδημιούργησες τὸν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα σου καὶ τοῦδωκες γορουνοστάσιο γιὰ κατοικίαν.

Ἐδημιούργησες τὸν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα σου καὶ τοῦδωκες τὸν πόλεμο γιὰ μαθητεία.

Ἐδημιούργησες τὸν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα σου καὶ τοῦδωκες τῶν ἀδερφῶν του τὸ αἷμα γιὰ κρασί.

Κορύφωμα τῆς πίκρας μας, κορύφωμα τοῦ μαρτυρίου μας, ὁ ὄχτος καὶ τὸ ξέρασμα τῶν κύκλων τῆς ζωῆς ἀναβαίνουν ὡς τὰ κωλομέρια σου, Τουρκοεμάδα τῶν οὐρανῶν, παντοτινὲ Νέρωνα τῆς αἰωνιότητος.

ΑΠΟ ΤΟΝ "MERCURE DE FRANCE"

ΜΕΤΑΦΡ. Β. Κ. Π.

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

"Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΝΕ ΜΙΑ ΑΡΜΟΝΙΑ ΑΠΟ ΛΑΘΗ"

### I

"Ενας κύριος ποῦ ἐπεσκέφθηκε τὸ ἐργαστήριό μου, ἀφοῦ ἐξέτασε λεπτομερῶς ὅλες μου τίς εἰκόνες, τὰ σχέδια καὶ τίς ξυλογραφίες, ἔφυγε φιλοδωρῶντας με αὐτὴ τὴν πατρικὴν συμβουλὴ: «Θὰ ἔπρεπε νὰ καταστήσετε πιὸ ἀνεκτὲς τίς εἰκόνες σας.»

Μέσα σ' αὐτὴ τὴ φράση συγκεφαλαιόνονται οἱ ἐντυπώσεις ποῦ αισθάνονται οἱ περισσότεροι ὅταν γιὰ πρώτην φορὰν βλέπουν τὰ σχέδιά μου, ἀλλὰ ἡ λέξις «ἀνεκτὸν» εἶναι μιὰ ἀπὸ κείνες ποῦ λένε τὸ πᾶν καὶ δὲν λένε τίποτε. Ἡ τέχνη ποῦ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη ἔκφρασις τῆς πραγματικότητος ἔχει τὴν ἀρετὴν (ἂν θέλετε τὸ ἐλάττωμα) τῆς ἀλήθειας: δὲν εἶναι ἀνεκτὴ.

«Ἄνεκτόν!» Πόσοι κρυφοὶ κίνδυνοι σ' αὐτὴ τὴ λέξις: συμμόρφωσις, μετριότης, κοινωνικοὶ σεβασμοί...

Γιὰ μένα, ἡ τέχνη εἶναι ἡ ἔξαρσις τοῦ μὴ ἀνεκτοῦ, τοῦ ἄκρου, τῆς ἐπανίστασις εἶθε ἀκόμη καὶ τῆς τρέλλας.

### II

Νὰ ἀποτινάξει κανεὶς, διὰ μέσου μιᾶς μακρᾶς καὶ ὑπομονητικῆς ἐργασίας ξεκαθαρίσματος, κάθε τι ρητορικὸ ποῦ ὑπῆρχε στὴ τέχνη, νὰ ὑποτάξει στὴ τελικὴ σύνθεσις κάθε αἴσθησις, νὰ ἀπομακρύνει αὐτὴ ἀπὸ κείνο ποῦ εἶναι φαινομενικότης ἐξωτερικὴ γιὰ νὰ ἀποδώσει τὴν βαθειὰ πραγματικότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων — νὰ ἀλλοιώσει γιὰ νὰ ἁρμονίσει — νὰ ἀποσυνθέσει γιὰ νὰ δημιουργήσει ἐκ νέου: νὰ ἔνα παράδοξον γιὰ τοὺς παληοὺς ἀκαδημαϊκοὺς, μὰ νὰ ἐπίσης μιὰ ἀλήθεια γιὰ ὅσους ἔχουν τὰ μάτια ἀνοιχτά.

Αἰγύπτιοι, Ἑτροῦσκοι, Βαβυλώνιοι, Βυζαντινοὶ, ἀρχαῖοι (primitifs), τί θαυμασία καὶ ἀνώτερη ἁρμονία τῶν πιὸ τολμηρῶν παραμορφώσεων! Τί σύνολον τέλειον στά ἔργα των.

Αὐτοὶ εἶναι δημιουργοί. Ὁ δημιουργὸς δὲν ὑπόκειται σὲ καταμέτρηση.